

Bála jsem se, že minu toho pravého

Oštěpařka Dana Zátopková míří ve vzpomínkách nejčastěji k výjimečnému roku 1952. Tehdy na olympiádě v Helsinkách vybojovala zlatou medaili (její manžel Emil rovnou tři). Když deset let nato úspěšnou sportovní kariéru ukončila, věnovala se trenérské činnosti. Loni v září oslavila 95 let, přitom ještě donedávna v Praze tradičně startovala Seniorskou míli. Potkaly jsme se v jejím bytě v roce 2014, kdy usilovně pracovala na svých pamětech.

S prominutím – nezačala jste psát ty paměti přece jen trošku pozdě?

Naštěstí mám zatím paměť docela v pořádku, tak to musím stihnout, než mi vyvětrá. Můj nápad to nebyl, prsty v tom mají přátelé. Vlastně mě přesvědčil i zájem ze zahraničí. Když se sháněli po Emilově autobiografii, zjistili, že žádná není.

Dana Zátopková

S jakými pocity se vám dnes vzpomíná na mládí?

Uvědomila jsem si třeba, že velkou roli v mém životě hrála náhoda. A většinou šťastná. Někdo tomu říká osud. Čirou náhodou se vám stanou věci, které pak zásadně ovlivní celý běh života.

Tou šťastnou náhodou máte na mysli i setkání s Emilem Zátopkem?

Určitě. Vzpomínám si, že jako holka, ve dvanácti letech, jsem se šíleně zamilovala do jednoho gymnazisty. Strašně se mi líbil a jednou, když jsme šli z Vacenovic z hodů, jsem probřečela celou cestu, protože si mě Laďa Baráků nevšímal. Svěřila jsem se taťkovi a on mě uklidňoval: „Prosím tě, vždyť to není ten pravý.“ To slovo mi uvízlo v hlavě a já začala špekulovat, co se stane, když toho pravého nepotkám. Představovala jsem si, že třeba půjdu po náměstí v Hradišti a on taky. Jenže já třeba směrem do Kunovic a on do Starého Města. Jako puberťačce mi dělalo velké starosti, že bych se s tím pravým mohla minout.

Ale neminula...

Taťka mě musel dost konejšit, když jsem s ním na toto téma zaváděla řeč. Říkal: „Osud to zařídí, ten má tyhle věci na starosti.“ A já toho pravého přece jen potkala.

Vybavujete si chvíli, kdy to mezi vámi zajiskřilo?

Poprvé jsme se potkali na hřišti ve Zlíně roku 1948, Emil už byl někdo, zato já si připadala jako křoví. Teprve jsem s oštěpem začínala, zatímco on tam udělal rekord na tři tisíce metrů. Ale jiskra přeletěla až dva týdny nato, když jsme se vraceli ze závodů v Bratislavě a stavili se v Lanžhotě. Hrála tam muzika, Ťopek hrozně rád zpíval. Tím neříkám, že to uměl. Já byla zpěvný typ, ze Slovácka jsem znala hodně písniček. Tenkrát nám tam dokonce vytrúbili sólo. No a pak už věci nabraly rychlý spád.

Že jste vyměnila házenou za oštěp, to byla také náhoda?

A jaká! Po válce jsem šla studovat do Brna tělocvik a v mém semestru byla jedna z našich tehdy nejlepších oštěpařek, Soňa Burianová. Na kurzu atletiky v Třeboni mě přemluvila, ať s ní jdu zkusit házet, a já ji tam hned – k velikému údivu instruktorů a trenérů – porazila. Tím pádem se mi oštěp zalíbil. Hned za měsíc mě poslali na mistrovství republiky, kde jsem vyhrála.

Pokud vím, manžel na tuto disciplínu koukal zpočátku spatra.

Oštěp byl v rámci lehké atletiky popelkou. Ťopek si to s ním taky zkusil, ale talentovaný na něj nebyl. Někdy mi oštěp alespoň chodil vracet, a dokonce se ho na tréninku naučil chytat ze vzduchu.

Do manželství už přišel jako Ťopek

V památném roce 1952 jste na olympiádě v Helsinkách dohromady s manželem vybojovali čtyři zlaté medaile. Bylo těžké unést náhle tolik slávy?

Ten úspěch nám pořádně zamíchal životem. Jakmile se vyškrábete jakýmkoliv způsobem nad průměr, rázem se ocitnete všem na očích. Stanete se trochu majetkem veřejnosti, ale lidi vás zároveň ostře sledují a kritizují. Někdo se v takovém okamžiku stane plachým – to byl náš případ, jiný se nafoukne. Tohle Ťopek nesnášel. Zůstal velice skromným člověkem.

Jak vůbec vzniklo to pojmenování Ťopek? Jinak mu skoro neříkáte.

Manžel dělal vojenskou akademii v Hranicích, kde bylo hodně Rusínů. Jako tankista se s nimi často domlouval telefonem a tam mu začali říkat deformovaným příjmením Stopek. Z toho pak vznikla ta přezdívka. Já už ho do manželství vyfasovala jako Ťopka. Emile jsem mu říkala, jedině když jsem ho napomínala.

Napomínala? Za co třeba?

Občas se mi pletl do vaření, tam jsem ho ale lehce usadila. Moje maminka mě odmalička učila šít a vařit, takže jsem už ve dvanácti uměla

třeba řízky. Zato jsem Ťopka uznávala jako chemika. Než odešel na vojenskou akademii, udělal si vyšší chemickou průmyslovku ve Zlíně. Byl dobrý student. Věhlasný Otto Wichterle, který jim tam přednášel, si ho velice chválil a litoval, že u chemie nezůstal. Emil ho zbožňoval, jenže pak se zblbnul do běhání a chemie šla stranou.

O Emilu Zátopkovi se ví, že měl talent od pána boha a zvláštní styl běhání. A také že byl dřič. Prý si vás dokonce v rámci tréninku naložil na záda?

Nesmysl. To jsou staré pověsti české jako ostatně spousta dalších věcí, co se o nás napsala.

Narozeniny jste s manželem slavívali společně, přišli jste na svět ve stejný den i rok. Vidíte v tom znamení osudu?

Těžko říct. Věřící nejsou. Bližší by mi byla nějaká pohanská víra, která uctívá přírodu. Společné narozeniny ale měly své výhody a já je s Emilem vlastně slavím stále, i když je už čtrnáct let po smrti. Pochovala jsem ho v jeho rodném kraji v Rožnově pod Radhoštěm. Tak si to přál. V tamním skanzenu je takový malý hřbitůvek, kde má urnu a pomníček. Odpočívá tam taky diskař Ludva Daněk a loni jsme se tam rozloučili se skokanem na lyžích Jurou Raškou. Takže tam vzniká takový moravský Slavín, kde se scházíme v době našich narozenin.